

Täitartunta

Päättäi ovat parin millimetrin kokoinen siivetön hyönteinen, joka tarvitsee elääkseen ihmisen verta ja lisääntyy nopeasti. Täit asuvat hiuksissa ja leviävät ihmisestä toiseen läheisessä kanssakäymisessä. Päättäin hoitaminen kotona pitää aloittaa heti, kun tartunta todetaan.

Yleistä

Täit siirtyvät ihmisestä toiseen läheisessä kanssakäymisessä ryömimällä tai esimerkiksi päähineen tai hiusharjan välityksellä. Päättäi ei lennä eikä hypi, eivätkä ne leviä kotieläinten välityksellä. Pientä ja läpikuultavaa täitä voi olla vaikea erottaa, mutta niiden mannaryynimäiset munat eli saivareet ovat helpommin havaittavissa lähellä päänahkaa. Täit lisääntyvät nopeasti. Naarastäi munii satakunta munaa kuukauden kestävän elinkaarensa aikana. Munat kuoriutuvat noin 10 päivän kuluttua munimisesta. Täit aiheuttavat usein epidemioita kouluissa ja hoitolaitoksissa. Täit eivät levitä tauteja. Täitartunta ei johdu huonosta hygieniasta, eikä usein toistuva hiustenpesu estä täiden tarttumista. Paras hoito on ennaltaehkäisy.

Oireet

Päättäit purevat hiuspohjaan ja puremat aiheuttavat kutinaa. Puremajäljet ovat pistemäisiä ja punoittavat selvästi. Raapimisen takia iho saattaa tulehtua. Päättäitartunta voi olla myös oireeton.

Itsehoito

Päättäin ja saivareiden etsimisessä käytetään apuna tiheäpiikkistä kampaa. Kostutetut ja hoitoaineella käsitellyt, takuttomat hiukset kammataan järjestelmällisesti läpi koko pään alueelta kahteen kertaan. Kaikkien perheenjäsenten hiukset tarkistetaan, jos perheessä todetaan täitartunta.

Täitartunnan saaneet perheenjäsenet hoidetaan apteekista ilman reseptiä saatavalla permetriiniä sisältävällä täishampoolla tai muulla täiden torjuntaan tarkoitettulla liuoksella. Apteekin henkilökunta auttaa tarvittaessa oikean tuotteen valinnassa.

Hiukset kammataan huolellisesti kauttaaltaan tiheäpiikkisellä täikammalla ennen ja jälkeen shampookäsittelyn. Hiuksiin ei käytetä hoitoainetta ennen käsittelyä. Kampa pitää kuivata paperiin jokaisen vedon jälkeen, ettei irronneet täit kulkeudu takaisin hiuksiin. Täikammalla kampaamista jatketaan vähintään joka toinen päivä kahden viikon ajan.

Petivaatteiden ja pähineiden pesusta voi olla apua täitartunnan taltuttamisessa. Tartunnasta on aina ilmoitettava tartunnan saaneen lähipiirille ja esimerkiksi kouluun. Täitartuntojen ehkäisemiseksi pähineet ja kaulaliinat kannattaa säilyttää takinhihassa.

Milloin yhteys terveydenhuollon ammattilaiseen?

Terveydenhuollon ammattilaiseen on syytä olla yhteydessä, jos

- täit eivät häviä hyvästä itsehoidosta ja uusintatartuntojen ehkäisystä huolimatta.

Aiheeseen liittyvää

- Päätät (Terveyskirjasto.fi)
https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00972

Yhteistyössä mukana:

DUODECIM
TERVEYSKIRJASTO

Versio 2.0 12.2.2021